

деофшоризація, розмежування бізнесу і влади та усунення корупційних ризиків, забезпечення ефективної фіскальної та митної політики.

1 Едвард Лукас. Корупція – це новий тероризм. Головна лекція Львівського безпекового форуму від Едварда Лукаса. 25 жовтня 2018 року. URL : Zaxid.net. https://zaxid.net/koruptsiya_tse_noviy_terorizm_n1468430?fbclid=IwAR3Q5arpc61VjAt9bC8OUf-NSicGPwUE4Dc2Obol65cmto8NH6qogSQqP1w.

2 Паршин Ю. І., Санакоєв Д. Б., Самойлова С. Ю. Офшоризація та деофшоризація економіки: міжнародний досвід та особливості. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 293-300.

3 Протидія white-collar crime (інтегративний аналіз, коментар законодавства та пошук шляхів його удосконалення) / Тертишник В. М., Каменський Д. В., Кошовий О. Г., Корнієнко М. В., Тертишник О. І., Ченцов В. В. Шишков С. Є. ; під заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. М. Тертишника. Київ : Алерта, 2021. 345 с.

4 Тертишник В. М., Тертишник О. І., Ченцов В. В. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України». Науково-практичний коментар. Київ : Алерта, 2022. 290 с.

Ірина ЦАРЬОВА

професор кафедри українознавства
та іноземних мов Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
доктор філологічних наук, доцент

БЕЗПЕКОВИЙ МЕДІАДИСКУРС ЯК ДОМІНАНТА МЕДІАТИЗАЦІЇ

Поняття «медіа» в роботі позначає посередника між комунікатором та реципієнтом комунікації: засоби поширення, зберігання, відтворення інформації. Медійний простір сучасного суспільства утворюють традиційні та нові медіа. Сучасний розвиток безпекового медіадискурсу змінює домінанту інформації – «від багатьох багатьом» на «від багатьох одному». Безсумнівно, поняттю медіатизації присвоюють негативну та критичну оцінку взамодії медійної та політичної сфер. Адаже проходить етап зрощення медіа та політики, який негативно впливає на суспільство (аудиторія є споживачем інформації та одночасно об'єктом впливу влади та медіа). Це применшує відкритість політичної системи для громадян й знижує якість демократії.

Метою наукової розвідки є з'ясування безпекового медіадискурсу як домінанти медіатизації в політичному житті держави. Ця проблема є предметом вивчення українських дослідників: В. Шкляра, А. Москаленка, І. Михайлина; зарубіжних дослідників: К. Крос, Р. Гакета, К. Мея, М. Кастельє. Серед науковців, які досліджують інформацію та комунікаційну сферу суспільства, варто виокремити дослідження процесу медіатизації політики та функції мас-медіа у сучасному суспільстві В. Блінцової, особливостей взаємозв'язку влади та мас-медіа, органів державної влади та мас-медіа О. Боднарчука, П. Вербицького; правове регулювання державної політики у сфері мас-медіа О. Кульчій.

Головними складниками безпекових медійних конструктів віртуальної політичної реальності є події, новини та медіаімідж політичних суб'єктів та інституцій. Система відбору новин, їх інтерпретація – це дзеркало суспільних відносин, які змінюються залежно від політичних, економічних і культурних змін. Працюючи у віртуальному комунікативному просторі, політичний медіадискурс виконує функцію своєрідного «павука», що плете павутину значень та сенсів, які відбирають для демонстрації перед публікою політичних фактів-подій.

Не кожна подія, подана медіадискурсом, є новиною. Новинний статус події надають такі об'єктивно зумовлені дискурсивні риси:

- «сьогоднішність» (з'єднання в одному і тому ж часовому інтервалі події та дискурсу про нього);
- «новизна фактажу» (відсутність подібного факту в медіадискурсі минулого часу);
- «наявність елемента несподіванки» (непередбачуваність позиції нормативного дискурсу) [5];
- «актуальність» (потрапляння до фокусу зацікавленої уваги великої групи громадян);

- «ефект дискурсного «зараження»» (здатність викликати реактивний емоційний відгук).

Серед нових медіа виокремлюємо безліч видів: «а) професійні інтернет-ЗМІ (інтернет-видання: онлайн газети, журнали, сайти інформаційних агенцій, сайти новин, групи новин; інтернет-телебачення, інтернет-радіо); б) онлайн ігри та віртуальні світи; в) соціальні медіа (соціальні мережі, блоги, медіахостинги, інтернет-енциклопедії тощо)» [1, с. 95]. І тут варто не забувати про виміри поняття кіберпростору: «середовище, яке генерується комп'ютерними технологіями; віртуальний простір, створений комп'ютерною системою; подієво-предметний простір Інтернету; спосіб комунікації та передачі інформації; інформаційно-комунікативне середовище; нова сфера людської активності, яка використовує новітні технологічні засоби» [2, с. 174-175].

Погоджуємося із фахівцями, що соціальна мережа, її особливості сприяють формуванню кліпової свідомості і кліпової культури. Через неї йде безліч інформаційно-комунікативних потоків, які здатні як інформувати, так і маніпулювати «... через розповсюдження неправдивих (фейкових) повідомлень, які набагато швидше розповсюджуються та користуються більшою популярністю» [3, с. 28]. Відносини політиків з масмедіа є неоднозначними: вміло організована кампанія підтримки в ЗМІ може забезпечити стрімку кар'єру певного політичного діяча, а дискредитація, організована конкурентами, може покласти край політичним амбіціям тієї чи тієї особи. Така медіатизація політики загрожує і молодим, і традиційним демократіям. Політик перетворюється в політика, формується як політик, і зрештою прогресує чи, навпаки, регресує в політичній сфері тільки за допомогою ЗМІ, без яких він не підніметься вище неформального лідера певного населеного пункту, трудового колективу, громадськості або політичної організації. Варто відзначити, що у політичному дискурсі використовуються поняття для позначення режиму, коли влада зосереджена у медіакласі: медіакратичний режим (П. Оборн); політичний процес як приватна справа медіакратичної еліти, коли відбувається комерціалізація преси та її концентрація в руках невеликого кола власників («медіа-магнатів») (Ю. Габермас) [2, с. 215]. Сьогодні в медіавійнах перемагають ті сили, які в конкурентній боротьбі медіадискурсів затверджують домінуючі власні медіаверсії подій та власні медіаобрази їх учасників.

У сучасній літературі з політичної комунікативістики можна зустріти гіпотезу про те, що в умовах глобальної медіатизації політичної сфери ціла низка функцій, які раніше належали політичним партіям та рухам, переходить до політичного медіадискурсу [4]. Це стосується, насамперед, функцій політичної соціалізації, політичної ідентифікації, артикуляції та репрезентації інтересів та вимог певних груп населення, а також ідеологічних функцій. З позиції структурно-функційного підходу, наявний дискурс блог є елементом політичної комунікації зі специфічними функціями. Хоча дискурс політичної блогосфери може аналізуватися як відносно автономний, проте він органічно пов'язаний з іншими політичними дискурсами. Черпаючи деякі сюжети та смисли з текстів офіційних та опозиційних ЗМІ, перероблюючи їх та створюючи нові, політична блогосфера стає джерелом смислів для інших елементів комунікації. Специфікою політичної блогосфери як дискурсивного середовища є молодший вік учасників та вищий освітній рівень (порівняно з аудиторією ЗМІ), а також відсутність формальних бар'єрів для участі у виробництві та споживанні смислів цього простору (відкритість блогосфери). Наприклад, політична блогосфера демонструє ставлення до корупції, при цьому ми можемо спостерігати випадки, коли активність блогерів має реальні наслідки для корупціонерів. Такі факти підтверджують дійсний вплив дискурсу блогосфери на систему цінностей українського суспільства. З іншого боку, політична блогосфера сама може вважатися конструктом, результатом постмодерної гри, коли уявні, віртуальні комунікативні майданчики існують разом із традиційними. Крім того, політичні медіаблоги можуть розглядатися як компоненти системи медіаінститутів.

Отже, безпековий медіадискурс є своєрідним середовищем реалізації стратегії оцінки, яка втілюється в тактиках формування позитивної та негативної оцінки. Існування в сучасній гуманітарній науці численних концепцій і теорій безпекового медіадискурсу – це виникнення та розповсюдження, перш за все, течій, які спеціалізуються на дискурс-аналізі, який особливо активно сьогодні розвивається у сфері дослідження сучасних технологій. Масова комунікація є галуззю інформаційного виробництва та споживання, які заповнюють необхідну сферу життя суспільства, де люди створюють і передають свої думки, знання, орієнтири, переконання, створюючи власну безпекову медіадискурсивну картину світу.

1. Григорова З. В. Нові медіа, соціальні медіа, соціальні мережі – ієрархія інформаційного простору. *Технологія і техніка друкарства*. 2017. № 3(57). С. 93–100.
2. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) ; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ – 2000, 2015. 492 с.
3. Чаплак Я. В., Чуйко Г. В. Кліпова хаотичність як маніпулятивна технологія соціально-психологічного впливу в кіберпросторі. *Психологічний часопис*. № 3. С. 21–40.
4. Царьова І. В. Сучасний український юридичний текст: лексико-дериваційна структура. Дніпро: Ліра, 2020. 446 с.
5. Царьова І. В. Лінгвопрагматичний аспект юридичного дискурсу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)*. 2017. Вип. 9. С. 125–131.

Тетяна БІЛЕЦЬКА

доцент кафедри психології, педагогіки
та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
(м. Хмельницький, Україна),
кандидат соціологічних наук, доцент

**ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ**

У сучасному світі інформаційний обмін досяг найвищого рівня інтенсифікації, а обсяг одержуваної інформації, такої, що зберігається, переробляється і передається, на даному етапі розвитку людства знаходиться вже у своєму максимумі. Найбільш розвинені країни світу вступають в якісно новий етап цивілізаційного розвитку – інформаційне суспільство. При цьому кожна держава неминує має враховувати, що не існує універсальних способів для переходу в інформаційне суспільство, для кожної з них існує «свій» самобутній і конкретний спосіб.

Багато країн у своєму розвитку цілком закономірно йдуть до інформаційного суспільства, і перешкоди, з якими вони стикаються на цьому шляху, вимагають наукового осмислення й ретельного аналізу. У свою чергу, вдосконалення інформаційно-комунікаційних технологій призвело до виникнення глобального інформаційного простору, і всі країни. Та Україна, у тому числі, мають інтегруватися в цей процес.

В цих умовах інформаційна складова набуває дедалі більшої ваги і стає одним із найважливіших елементів забезпечення національної безпеки. Саме тому, питання забезпечення інформаційної безпеки стають першочерговими на порядку денному у системі державного управління інформаційною безпекою. Проведення ефективної національної інформаційної політики значною мірою сприятиме досягненню успіху у виконанні завдань в політичній, воєнно-політичній, економічній, інформаційній, соціальній та інших сферах.

Однією із складних проблем у процесі забезпечення інформаційної безпеки є той факт, що матеріальну основу інформаційної інфраструктури держави формують засоби створення, збору, передачі (поширення), прийому, зберігання, пошуку, автоматизованої обробки і захисту інформації, які практично усі створюються на основі зарубіжних інформаційно-комунікаційних технологій. Для визначення і узагальнення найважливіших та найуразливіших активів держави, порівняно нещодавно, до міжнародного законодавства було введено термін «критична інфраструктура». Транспортні та енергетичні мережі, нафто- та газопроводи, урядові та військові об'єкти є життєво важливими компонентами діяльності сучасного суспільства, проте останнім часом актуальним стає питання забезпечення безпеки зазначених об'єктів і захисту критичної інфраструктури у цілому та критичної інформаційної інфраструктури, зокрема.

Дослідження механізмів захисту важливих для життєдіяльності держави об'єктів, систем і мереж критичної інфраструктури починається з етапу ідентифікації, тобто визначення елементів, що мають розглядатися як критична інфраструктура. Як свідчить аналіз досвіду розвинених країн, у яких функціонують нормативно-правові й організаційні